

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2016

Bodarp 3:5, fornlämning 18

HUSBYGGE

Bodarps socken, Trelleborgs kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2017:7

Per Sarnäs

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2016

Bodarp 3:5, fornlämning 18

HUSBYGGE

Bodarps socken, Trelleborgs kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk undersökning i form av schaktövervakning 2016

Bodarp 3:5, fornlämning 18

Husbygge

Bodarps socken, Trelleborgs kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2017:7

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Per Sarnäs

© Skånearkeologi 2017

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning	6
Topografi och fornlämningsmiljö	6
Historiska kartor	7
Metod	7
Undersökningsresultat	9
Bronsålder–förromersk järnålder	9
Tidigmedeltida lämningar	11
Osteologi	15
Tolkning och källkritik	16
Projektorganisation och kvalitetssäkring	17
Kommunikation	17
Referenser	17
Tekniska och administrativa uppgifter	18

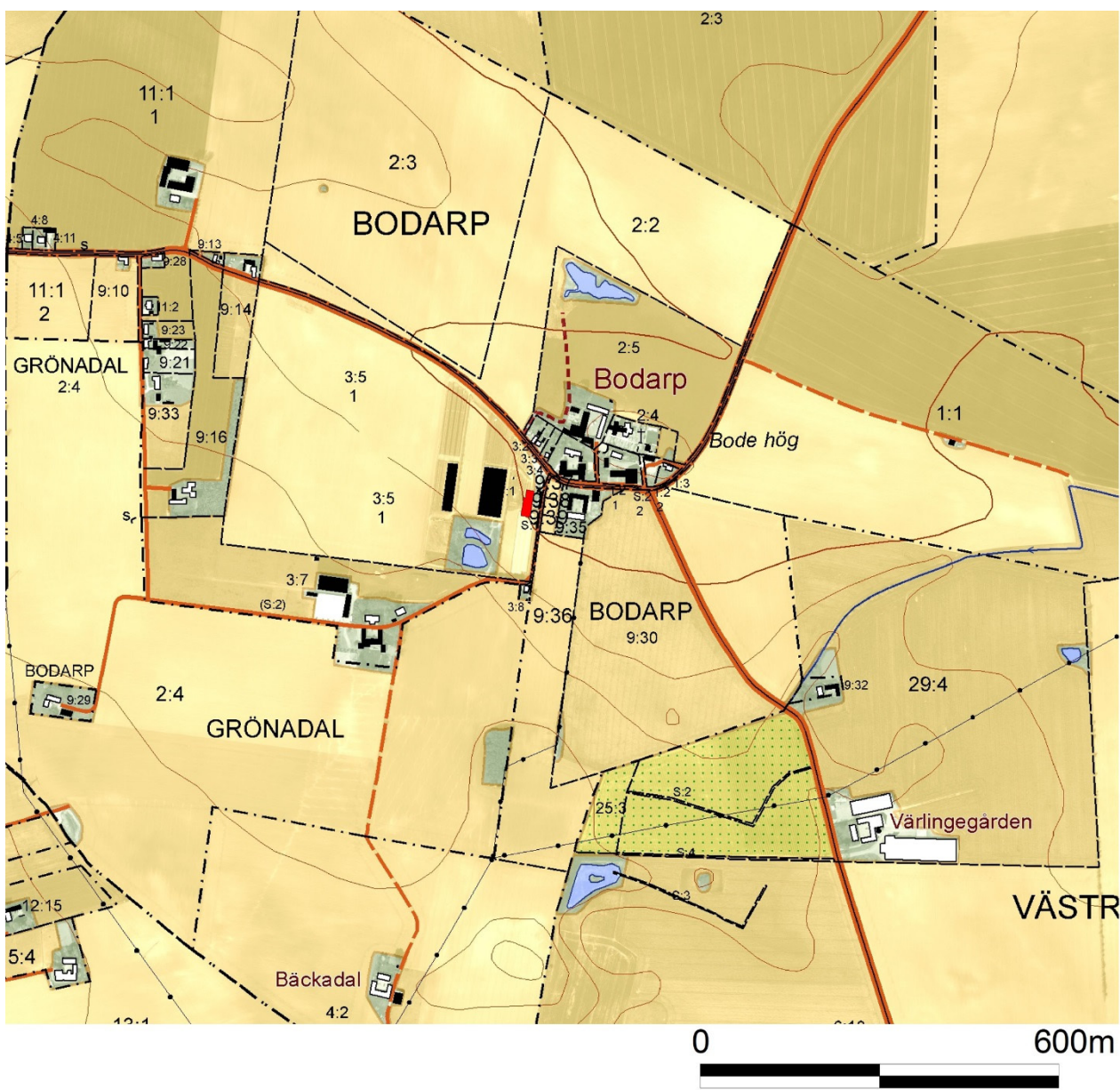
Bilagor

Bilaga 1 Fyndlista	
--------------------	--

Figur 1. Karta över Skåne med Trelleborgs kommun markerat med grå färg och Bodarps socken med blå färg.

Figur 2. Utdrag ur fastighetskartan med undersökningsområdet markerat med rött. © Lantmäteriet.

Sammanfattning

Med anledning av att Hallongården (Bodarp 3:5) planerade uppföra en ny maskinhall och gårdsbutik inom Bodarps historiska bytomt (Bodarp 18:1) beslutade länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktövervakning.

Byggnadens placering ligger inom platsen för gård nr 4 enligt de historiska kartorna.

Keramiken är genomgången och registrerad av Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier. Djurbenen som framkom i anl. 20 har analyserats av Osteolog Lena Nilsson.

Sammanlagt 670 m² matjordsavbanades med grävmaskin. Schakt, anläggningar, lager och sentida störningar mättes in med RTK-GNSS. Vid schaktningen framkom 272 stolphål, 16 gropar, 4 härदार, 1 eldstad, 1 grophus samt 5 stensamlingar/rösen. Av dessa undersöktes 81 stolphål och 13 gropar mestadels till hälften men i några fall i sin helhet. Delar av undersökningsytan rensades för hand i syfte att kunna identifiera hus eller andra strukturer. En stor arbetsinsats lades på att avgöra vilka stolphål som kunde tillhöra olika strukturer. Anläggningarna undersöktes med skärsliv och spade. Översta delen av anläggningarna undersöktes med metalldetektor.

Det framkom ett antal anläggningar som har daterats till mellersta bronsålder–förromersk järnålder över hela undersökningsområdet. De flesta anläggningarna framkom dock i den södra delen, söder om den fuktsvacka som delad undersökningsområdet i nordvästlig-sydostlig riktning. I södra delen av schaktet kunde dessutom två långhus med för perioden karaktäristiska dimensioner identifieras (Hus 2–3). Husens typologi och omgivande anläggningars datering till mellersta bronsålder–förromersk järnålder gör en samtida datering som mer än sannolik.

Keramiken från mellersta bronsålder till förromersk järnålder ger ett vanligt intryck och troligtvis utgjordes kärnen av mellanstora hushållskärl, avsedda för olika funktioner.

Merparten av de framkomna anläggningarna torde dock härröra från olika bebyggelsefaser av gård nr 4, i synnerhet de lämningar som framkom norr om fuktsvackan.

Bland den stora mängden stolphål kunde ett troligen tidigmedeltida hus urskiljas (Hus 1). Förutom Hus 1 framkom en syllstensränna som sannolikt utgör resterna efter ett något yngre hus (Hus 4). I norra delen av schaktet framkom ett grophus (anl. 26).

Det framkom mycket keramik från huvudsakligen anläggningarna 1, 20 och 26 (grophuset).

Den medeltida keramiken utgjordes av Östersjökeramik, Torkseykeramik (1 skärva), yngre svartgods och äldre rödgods. Keramiken från Bodarp får anses var normal för sin period.

Den fyndrika gropan (anl. 20) innehöll även en hel del djurben vilka har artbestämts. De identifierade benfragmenten kommer nästan uteslutande från våra vanligaste husdjur; nötboskap, häst, svin, får, get och får/get, men en mindre del av fragmenten kommer från fågel och fisk där fisken och då torsken är bäst representerad.

Resultaten från analysen tyder på att gården livnär sig på husdjurshållning baserad på svinuppfödning och fårskötsel, men till viss del även haft en uppsättning av nötboskap. Tamhönsen och fisken får ses som komplement till huvudnäringen och som en omväxling i kosthålllet.

Inledning

Med anledning av att Hallongården (Bodarp 3:5) planerade uppföra en ny maskinhall och gårdsbutik inom Bodarps historiska bytomt (Bodarp 18:1) beslutade länsstyrelsen Skåne om en arkeologisk undersökning i form av en schaktövervakning.

Byggnadens placering ligger inom platsen för gård nr 4 enligt de historiska kartorna.

Topografi och fornlämningsmiljö

Äldsta omnämnande av namnet Bodarp härrör från 1167 som då skrevs Bothathorp. Det är dock osäkert om vilket Bodarp som avses. Äldsta säkra belägg är från 1348 då byn skrivs som Bothetorp (Skånsk ortnamnsdatabas).

Enligt Bengt Pamp innehåller förleden ett mansnamn Böti bildat till Bötulf (Pamp 1983, s. 57). Sten Skansjö refererar dock till Göran Hallberg som menar att förleden helt enkelt betyder bod (Skansjö 1983, s. 97). Efterleden -torp betyder nybygge eller utflyttargård och kan dateras till som äldst vikingatid (Pamp s. 55 ff).

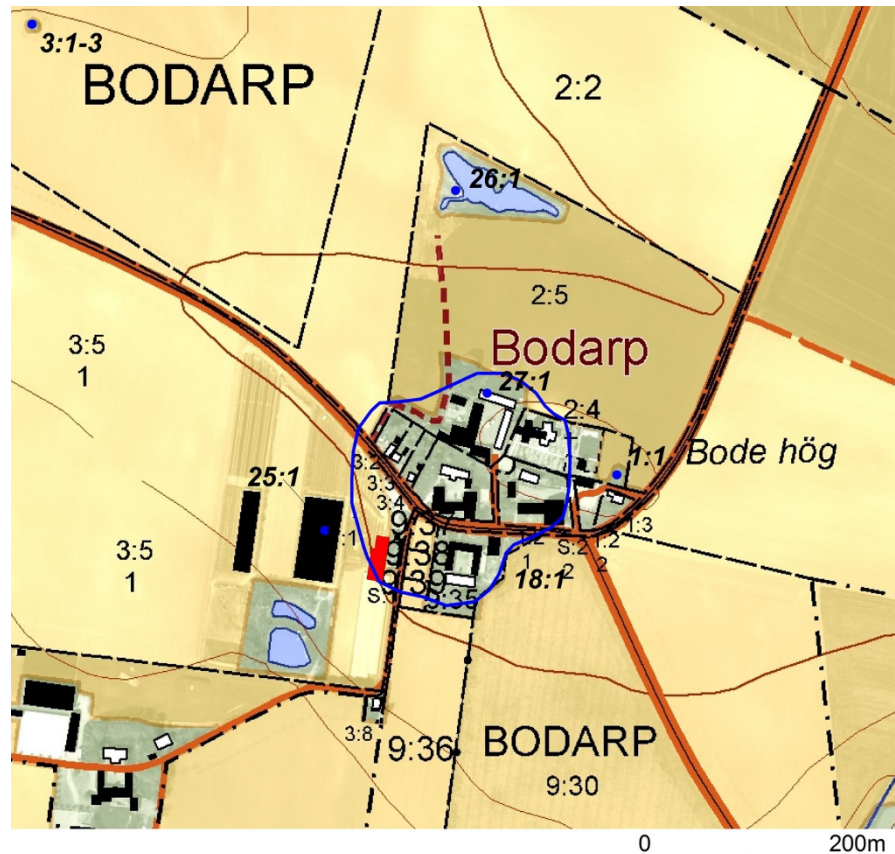
Bodarps by ligger i ett svagt kuperat fulläkerslandskap. I Bodarps socken finns två byar, kyrkbyn Bodarp och Västra Värlinge.

Under 2015 genomfördes en arkeologisk förundersökning i form av schaktövervakning ca 30 m öster om undersökningsområdet varvid endast några tegelbitar och djurben påträffades (Linderoth 2015).

RAÄ Bodarp 1:1. Hög med en diameter av 12–13 och en höjd av 3,5 m. Toppen är avplanad och östra sidan insjunken. Kringplöjd så att en 0,2–0,3 m hög kant har bildats. Enligt Bruzelius skall högen vara till hälften utgrävd.

RAÄ Bodarp 18:1. Bytomt med en utbredning av ca 225 x 225 m. Utbredningen baserar sig på geometrisk karta över Bodarp (Geometrisk avmätning 1706). På kartan finns 5 gårdar och 5 gatehus inom bytomten. Ca 1570 fanns det 6 gårdar i Bodarp.

Figur 3. Utdrag ur fastighetskartan med de i texten beskrivna fornlämningarna markerade med blå färg. © Lantmäteriet.

RAÄ Bodarp 25:1. Rest sten (uppgift om) i sluttande åkermark. Stenen låg omkullfallen från 1910-talet fram till slutet av 1950-talet, då den borttogs av markägaren. Upplysning O. Christoffersson samt Anselmsson, Västra Värlinge, som anvisat platsen.

RAÄ Bodarp 26:1. Offerkälla (uppgift om) i låglänt och sank mark. Platsen anvisad av Börje Persson, Bodarp 2:2. På platsen finns nu en brandpost av cementrör. I prosten Petter Hegardts handskrift Monumenta Häslövensia et Bonderupensia omtalas en offerkälla norr om kyrkan (O. Christoffersson, 1918).

RAÄ Bodarp 27:1. Lösfyndssamling bestående av 1 tunnackig slipad flintyxa med en längd av 12 cm, bredd av 2,5–4 cm samt en tjocklek om 2 cm, 1 flintskära, avbruten längs en kant, 14 cm lång och 2 cm bred samt 1 flintspån. Fynden funna på gården Bodarp 2:2 och förvaras av ägaren Börje Persson.

Raä Bodarp 3:1. Gånggrift i hög som är 10 m i diameter och ca 1 m hög. I ytan finns enstaka stenar, ca 0,2 m stora. Den rektangulära kammaren som är belägen i högens nordvästra del, är 4,5 x 2,1 m stor. Längs nordvästra långsidan finns 4 stenar, 0,65–0,8 m höga, 1,1–1,4 m breda och 0,7–1,1 m tjocka. Längs sydöstra långsidan finns 4 stenar, 0,4–0,85 m höga, 0,8–1,3 m breda och 0,65–1,1 m tjocka. Vid nordöstra respektive sydvästra kortsidan finns vardera 1 gavelsten, 0,4 m hög, 1,1 m bred och 0,85 m tjock, resp. 0,75 m hög, 1,15 m bred och 0,8 m tjock. Ytan i kammaren är 0,2 m högre än högens yta. I kammaren ligger 2 takblock, 1,4–2,2 m långa, 1–1,1 m breda och 0,8 m tjocka. Från kammarens sydöstra långsida mynnar gången som täcks av 2 takblock, 1,5–1,7 m långa, 1,4 m breda och 0,4–0,6 m tjocka. Det östligaste blocket har rasat ner i gången.

Raä Bodarp 3:2. På det sydligaste takblocket finns i norra delen en Älvkvarnsförekomst, 0,6 x 0,3 m bestående av 5 älvkvarnar, vilka är 4–6 cm diameter och 1 cm djupa.

Raä Bodarp 3:3. Det västliga takblocket i gången har längs hela den mot sydost sluttande ytan en Älvkvarnsförekomst, 1,3 x 0,7 m, bestående av 13 älvkvarnar, 4–8 cm diameter och 1–2 cm djupa.

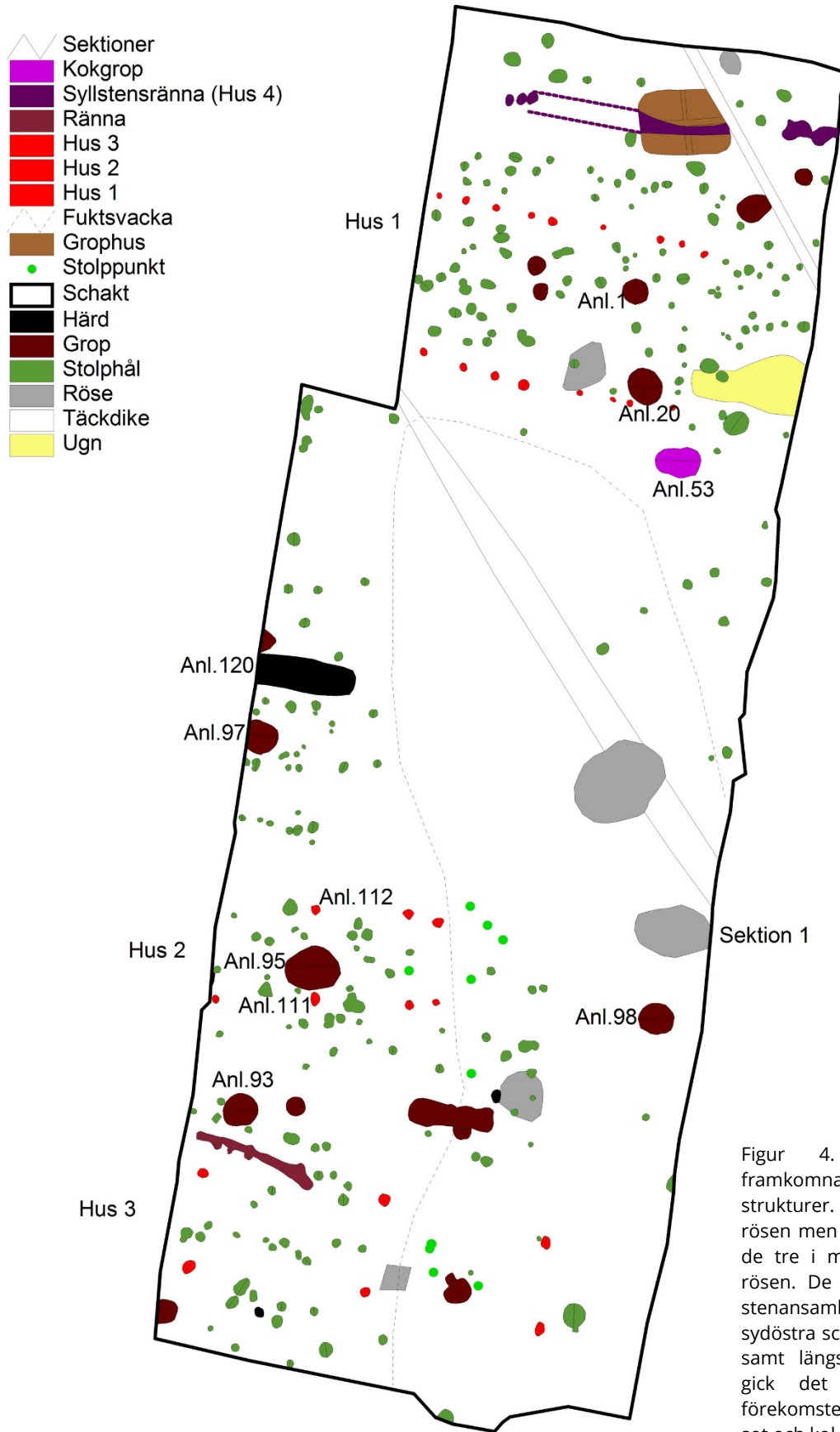
HISTORISKA KARTOR

Gård nr 4 förefaller finnas kvar år 1769 när man genomför ett storskifte. Kartan visar dock inga byggnader överhuvudtaget men gård nr 4 fördelas åkermark. Den äldsta kartan över Bodarps by är från 1706 och ägostrukturen för gårdarna 4 och 5 kan tolkas som att de ursprungligen utgjort en stor gård. Båda gårdarna har i motsats till de andra gårdarna stora sammanhängande åkerarealer i direkt anslutning till tofterna. Gård nr 4 förefaller upphöra som självständig brukningsenhet under början av 1800-talet. Gården saknas på enskifteskartan från 1811 och på efterföljande yngre kartor.

Metod

Matjorden banades av med bandgående grävmaskin. Anläggningar, strukturer och schakt inmättes med en RTK-GNSS. Delar av undersökningsytan rensades för att kunna identifiera hus eller andra strukturer. En stor arbetsinsats lades på att avgöra vilka stolphål som kunde tillhöra olika strukturer. Anläggningarna undersöktes med skårslev och spade. Översta delen av anläggningarna undersöktes med metalldetektor.

Keramiken är genomgången och registrerad av Torbjörn Brorsson, Kontoret för keramiska studier. Djurbenen som framkom i anl. 20 har analyserats av Osteolog Lena Nilsson.

Figur 4. Schaktplan över framkomna anläggningar och strukturer. På planen syns fem rösen men de är egentligen bara de tre i mitten som kan kallas rösen. De två andra är mindre stenansamlingar. Ca 8 m norr om sydöstra schakthörnet och norrut samt längs norra schaktkanten gick det att se sporadiska förekomster av bränd lera, lera, sot och kol. Skala 1:200

Undersökningsresultat

Sammanlagt 670 m² matjordsavbanades med grävmaskin. Schakt, anläggningar, lager och sentida störningar mättes in med RTK-GNSS. Vid schaktningen framkom 272 stolphål, 16 gropar, 4 härदार, 1 eldstad, 1 grophus samt 5 stensamlingar/rösen. Av dessa undersöktes 81 stolphål och 13 gropar mestadels till hälften men i några fall i sin helhet.

Vid matjordsavbaningen framkom en fuktsvacka som sträckte sig i nordvästlig-sydostlig riktning genom undersökningsområdet. Fuktsvackan var helt igenfylld med matjord och kolluvium (gammal nederoderad matjord). Fuktsvackan bör ha fyllts igen redan under förhistorisk tid eftersom det förekom stolphål uppe i matjordsfyllningen. Dessa var nästan omöjliga att upptäcka då fyllningen var densamma som omgivande material. Att de upptäcktes berodde på att ett stenskott stolphål framkom i en schaktkant vid avbaningen. I plan syntes det bara som en samling sten, men i sektion gick det att skönja nedgrävningskanterna (figur 6). Efter den upptäckten mättes alla små stenkongregationer in med en punkt. Kriteriet var tre eller flera stenar. På det här sättet inmättes 11 stolphål. De fåtaliga anläggningarna utmed fuktsvackans utbredning torde därför inte motsvara en dätida verklighet. Att fuktsvackan har fyllts igen med matjord så tidigt som bronsåldern är inte att förundras över. Redan i samband med projektet Öresundsförbindelsen kunde det konstateras att det förekom omfattande matjordserosion under bronsåldern i malmöområdet. Troligen beror det på en utveckling inom jordbruket och markbearbetningen (Engelmark & Linderholm 2008). Inom fuktsvackans utbredningsområde framkom tre stenrösen. Marken innehåller inte så pass mycket sten att de kan ha varit odlingsrösen. Möjligen skulle de kunna vara byggnadsrester efter den historiska gård nr 4. En alternativ tolkning är att de hör samman med den förhistoriska boplatsen. Det framkom inga fynd i rösena som kan ge vägledning gällande datering. I ett av rösena förekom skörbränd sten i botten (figur 5).

Vid avbaningen framkom ställvis lagerrester med sot, kol, bränd lera och lera. Dessa lager utgjorde rester efter yngre faser av den historiska gård nr 4. Lagren kunde även ses i sektionerna för norra och östra schaktkanterna. Det gick att se lagren i den östra sektionen även över fuktsvackan vilket ytterligare förstärker tolkningen att fuktsvackan har fyllts igen tidigt.

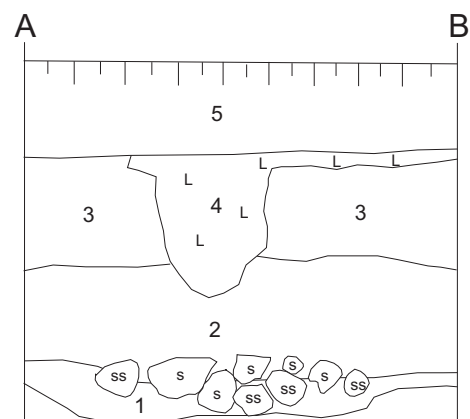
Sammanlagt framkom 221 skärivor med en sammanlagd vikt av 3,7 kg och är den helt dominerande fyndkategorin. Keramiken kan dateras till mellersta bronsålder-förromersk järnålder och tidig medeltid. Nedanstående beskrivningar av keramiken är hämtad ut Torbjörn Brorssons rapport över keramikanalysen. Analysen och registreringen har främst fokuserat på godstyp, kärlytp, mynningsparti samt dekorer (Brorsson 2016).

BRONSÅLDER-FÖRROMERSK JÄRNÅLDER

Det framkom ett antal anläggningar som har daterats till mellersta bronsålder-förromersk järnålder över hela undersökningsområdet. De flesta anläggningarna framkom dock i den södra delen, söder om den fuktsvacka som delad undersökningsområdet i nordvästlig-sydostlig riktning. Norr om fuktsvackan är det bara en anläggning som har daterats till denna period och det är en kokgrop (anl. 53). Söder om fuktsvackan har tre gropar daterats med hjälp av keramik till perioden i fråga (anl. 93, 95 och 98). I södra delen av schaktet kunde dessutom två långhus med för perioden karaktäristiska dimensioner identifieras (Hus 2-3) (Björhem 1992 s. 82 ff). Det påträffades inga fynd i stolphålen. Husens typologi och omgivande anläggningars datering till mellersta bronsålder-förromersk järnålder gör en samtida datering som mer än sannolik.

Hus 2

Hus utgjordes av ett treskeppigt långhus med tre par med stolphål efter takbärande stolpar och ett stolphål efter ett fjärde par. Avståndet mellan stolphålen efter de takbärande stolparna är ca 2,9 m. Huset hade en fortsättning västerut utanför schaktet och möjligen även österut i den igenfyllda fuktsvackan. Jordprover från ett

Figur 5. Sektion 1 med östra delen av ett av rösena i botten av sektionen.

- L.1: Ljust gråbrun silt.
- L.2: Äldre matjordshorisont.
- L.3: Kulturlager
- L.4: Silt och lera.
- L.5: Matjord

Figur 6. Fotot visar det stolphål som framkom i en schaktkant men som sedan i plan endast syntes som en samling stenar. Foto från väster.

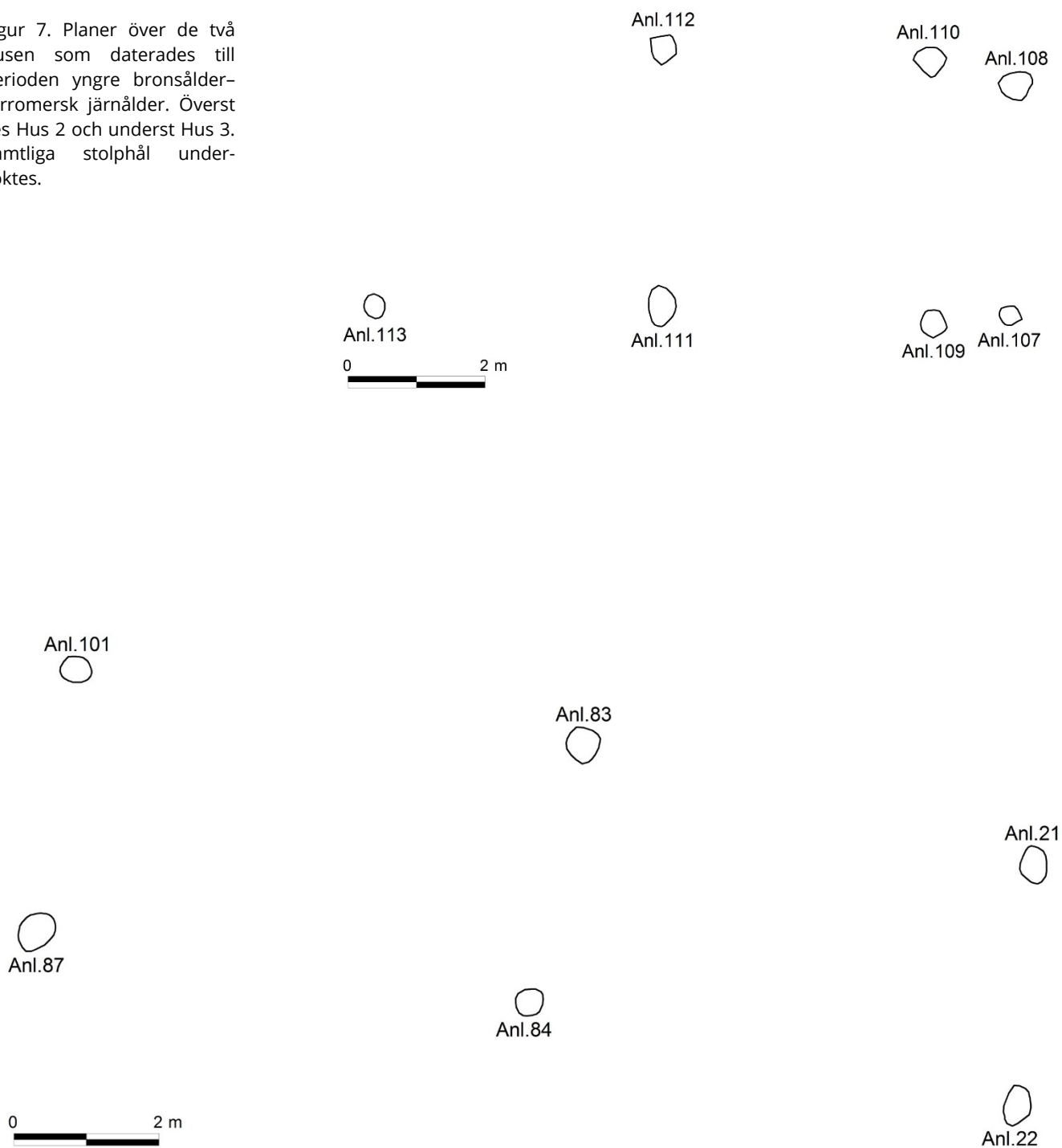

stolphålspar (anl, 111–112) har floterats och resten bestående av makrofossilt material har sparats.

Hus 3

Hus utgjordes av ett treskeppigt långhus med tre par med stolphål efter takbärande stolpar. Avståndet mellan stolphålen efter de takbärande stolparna är ca 3,0 m. Huset hade en fortsättning västerut utanför schaktet.

Figur 7. Planer över de två husen som daterades till perioden yngre bronsålder-förromersk järnålder. Överst ses Hus 2 och underst Hus 3. Samtliga stolphål undersöktes.

Fynd

Den äldsta keramiken (Fnr. 40–42) har daterats till mellersta bronsålder och den framkom i anl. 53. Skärvorna var bland annat rabbade och på några av skärvorna fanns knoppar, som var placerade direkt under mynningen. Knoppar direkt under mynningen var vanligt från bronsålder period III–V. Kärlet var dessutom försett med rabbning.

Ytterligare rabbad keramik framkom i anl. 95 (Fnr. 48) och denna kan vara samtida med keramiken i anl. 53, men skärvorna kan också vara från yngre bronsålder eller förromersk järnålder.

I anl. 98 påträffades flera skärvor som daterats till förromersk järnålder. Det var bland annat en skärva från ett silkärl (Fnr. 53) men även mynningsskärvor (Fnr. 54–55) från andra kärl som har daterats till samma period. Samtliga skärvor i anl. 98 var glättade.

Slutligen framkom det keramik från antingen yngre bronsålder eller förromersk järnålder i anl. 93. I denna anläggning påträffades även en kula av bränd lera med en diameter av 18 mm (Fnr. 47).

Materialet från mellersta bronsålder till förromersk järnålder ger ett vanligt intryck och troligtvis utgjordes kärnen av mellanstora hushållskärl, avsedda för olika funktioner. Några skålar eller koppar har inte påträffats.

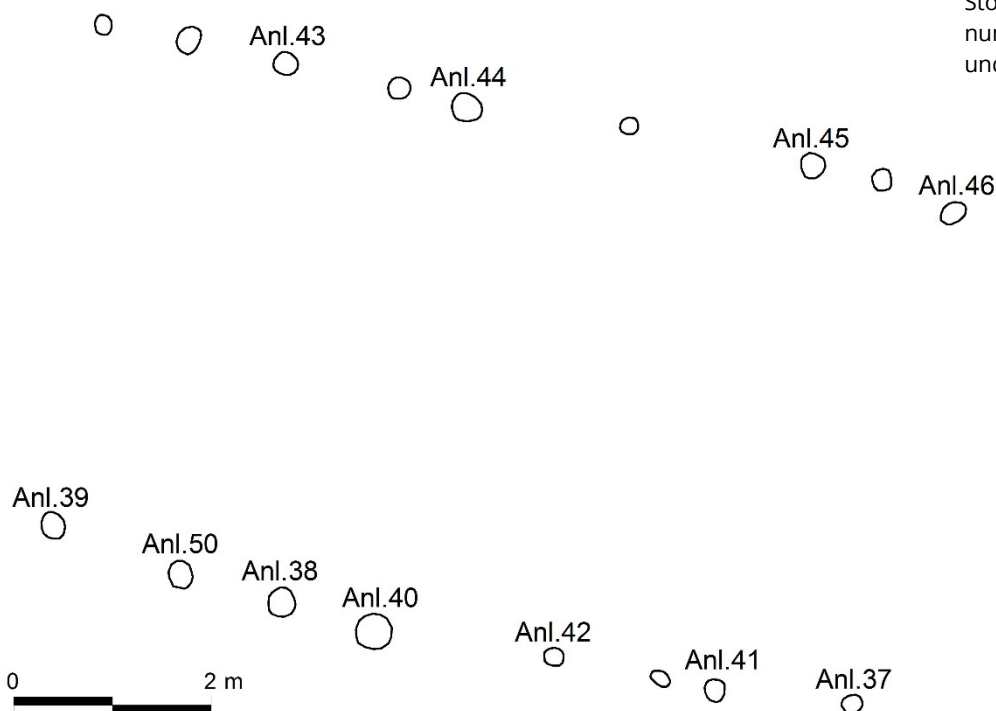
TIDIGMEDELTIDA LÄMNINGAR

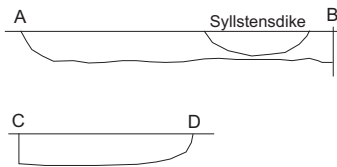
Merparten av de framkomna anläggningarna torde härröra från olika bebyggelsefaser av gård nr 4, i synnerhet de lämningar som framkom norr om fuktsvackan. Bland den stora mängden stolphål kunde ett troligen tidigmedeltida hus urskiljas (Hus 1). Förutom Hus 1 framkom en syllstensränna som sannolikt utgör resterna efter ett något yngre hus (Hus 4). I norra delen av schaktet framkom ett grophus (anl. 26).

Det framkom mycket keramik från huvudsakligen anläggningarna 1, 20 (figur 11–12) samt 26 (grophuset) (figur 9).

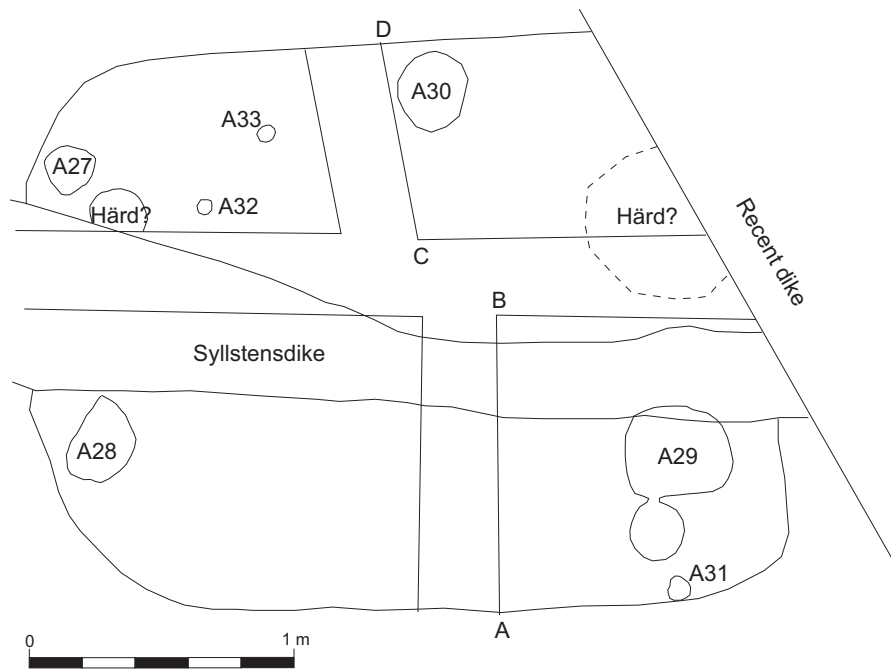
Hus 1

I den stora mängden stolphål i den norra delen av schaktet gick det dock bara att identifiera ett hus bestående av endast stolphål efter väggstolpar (Hus 1). Inga fynd framkom i stolphålen men konstruktionen utan en inre takbärande konstruktion av stolpar och enbart stolphål efter väggar tyder på tidig medeltid. Huset har troligen en

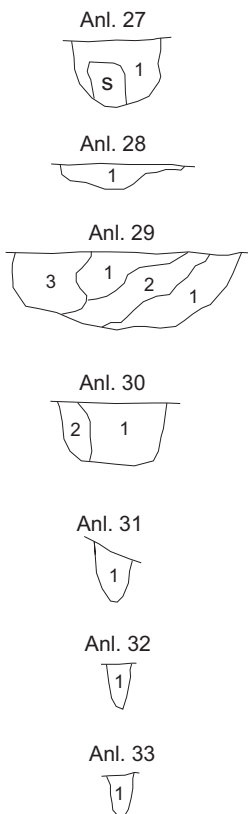

Figur 9. Plan och sektionsritningar över grophuset (anl. 26) och anläggningar som framkom i samband med dokumentationen. De två härdarna utgjordes av sotiga lager. Den streckade saknade tydliga gränser och den andra var endast ett par cm djup. Grophusets fyllning utgjordes av gråbrun humös silt.

Figur 10. Sektionsritningar över de stolphål som framkom vid undersökningen av grophuset (anl. 26). Skala 1:20.
L.1 Gråbrun humös silt.
L.2 Gulbrun silt.
L.3. L.1 med fäckar av bränd lera

fortsättning väster om schaktet. Bredden på huset var ca 5,4 m och längden i schaktet 8,7 m. Av de 17 stolphålen som ingår i huset undersöktes 11 till hälften. Fyllningen i stolphålen var likartad och djupet varierade mellan 0,15 och 0,2 m.

Hus 4

Stratigrafiskt över grophuset framkom en syllstensränna som gick att följa västerut i form av bland annat stenavtryck. I fyllningen framkom ett par skärvor yngre rödgods (ej tillvaratagna) samt tre skärvor av Östersjökeramik (Fnr. 61–62). Det är troligen husets södra vägg som påträffades och resten av huset står troligen att finna norr om schaktet.

Grophus

I den nordligaste delen av schaktet, norr om hus 1, framkom ett rektangulärt grophus med rundade hörn (anl. 26). Grophuset undersöktes i kvadranter varvid det framkom en sländtrissa, östersjökeramik och djurben. När grophuset började undersökas uppfattades anläggningen som en grop, men då botten planade ut och ett stolphål framkom (anl. 30) så rensades anläggningen om och den karaktäristiska formen framträdde. Därav den något skeva profilbänken C–D. Grophuset undersöktes i kvadranter.

I grophuset framkom 18 keramikskärvor med en sammanlagd vikt av 253 g. Samtliga delar av kärl finns representerade. Keramiken utgörs av östersjökeramik vilket ger en datering till 1000–1100-tal. Förutom keramik påträffades en sländtrissa i nordöstra hörnet, djurben, bränd lera och ett litet oidentifierat föremål av kopparplåt (ej tillvarataget).

I östra delen av grophuset framkom rester efter en härd. Under fyllningen i grophuset framkom ett antal stolphål.

Över grophuset framkom en syllstensränna (se Hus 4).

Anl. 1 och 20

Det framkom två gropar som troligen har använts på ett likartat sätt, anl 1 och 20. Anl. 1 som undersöktes först påminner om ett stort stolphål med raka nedgrävningskanter och plan botten. Båda anläggningarna hade lager med sten och gul lera som om groparna har varit täckta med något som har bestått av bland annat

småsten och gul lera. En annan möjlighet är att groparna har funnits inne i ett hus och den gula leran och stenarna härrör från byggnaden.

I anl 1 framkom 8 keramikskärvor med en sammanlagd vikt av 26 g att jämföras med anl. 20 i vilken det påträffades 103 skärvor med en total vikt av 2 291 g. I anl. 20 påträffades förutom keramik och djurben även 1 spik/nit, 1 järnten samt två andra oidentifierade föremål (ej tillvaratagna).

Anl. 20 var mycket fyndrik. Merparten av fynden framkom i lagren 2–4. I gropen påträffades en hel del fiskben trots att anläggningen undersöktes enbart med skärslev och spade. Fiskben brukar vanligen kräva sällning för att kunna påträffas. Hela anläggningen undersöktes och fyllningen i anl. 20 undersöktes med metalldetektor.

Anl. 120

Anl. 120 utgjordes av en långhärd vars fyllning bestod av sotig kolbemängd silt. Den saknade tydliga nedgrävningskanter vilket delvis berodde på att den framkom strax ovanför alven i en äldre matjordshorizont. Det är möjligt att den inte har varit nedgrävd utan utgjorde resterna efter eldning direkt på den dåtida markytan. Ungefär en tredjedel undersöktes. Ingen sektionssritning upprättades.

Fynd

Fynden domineras av tidigmedeltida keramik som huvudsakligen framkom i en stor grop (anl. 20). Keramiken härrör från senare delen av 1000-talet.

Östersjökeramik

Den största godsgruppen från undersökningen i Bodarp utgörs av östersjökeramik. Denna keramik dateras i normalfallet inom intervallet år 1000 till 1200, och har sina rötter i både de slaviska och skandinaviska hantverken. Östersjökeramik framställdes med rullbyggnad och formades på en kavalett. Tack vare senare års studier av framför allt mynningsformerna har mera precisa dateringar varit möjliga, och keramiken kan numera dateras i 50–100 års intervall (Roslund 2001; Jönsson & Brorsson 2003). Man kan kortfattat beskriva östersjökeramiken som att kärl med inåtböjd mynning var vanligast under 1000-talet medan kärl med utåtböjt mynningsparti tillhörde främst 1100-talet.

Keramiken från Bodarp har registrerats efter ett schema avseende mynningarna som upprättats för slavisk keramik i Oldenburg i nuvarande Schleswig-Holstein (Kempke 1981). I Bodarp påträffades 140 skärvor östersjökeramik med en vikt av drygt 2,7 kg. Keramiken var glättad och flera av kärnen var ornerade med linjer, intryck eller vågband. Den enda kärnform som kunnat bestämmas är krukor och den vanligaste formen var kärl med inåtböjt mynningsparti. Av 21 mynningar har 18 bestämts som inåtböjda (formtyperna 32, 34, 35, 37), två som utåtböjda (formtyp 22) samt en rak (formtyp 30). Det innebär att materialet bör dateras till andra hälften av 1000-talet, vilket även avsaknaden av s.k. vikingatida AIV-keramik indikerar, vilken normalt upphörde att användas i Skåne kring 1050. Materialet är därmed samtida med bland annat kungalevet i Oxie utanför Malmö.

Keramiken från Bodarp får anses vara normal för sin period.

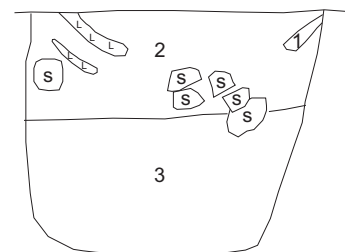
Anglo-skandinavisk Torkseykeramik

En keramiktyp som främst blivit förknippad med Lund är så kallad anglo-skandinavisk keramik. Namnet på denna keramiktyp har sin grund i att formen är engelsk medan framställningen sannolikt skett lokalt i Skåne. Anglo-skandinavisk keramik har tidigare påträffats vid undersökningar i Lund, Kyrkheddinge, Önnerup samt i Oxie. Analyser av keramiska tunnslip påvisar en lokal produktion i Lund eller i den närmsta omgivningen (Jönsson & Brorsson 2003).

Karakteristiskt för Torksey-keramik är en rund botten och en utåtböjd mynning med fingerintryck på kanten. Tekniskt avviker den inte från den övriga tidigmedeltida keramiken i Skåne. Den är troligen en effekt av kontakter mellan det medeltida Danmark och de brittiska öarna.

Skärvan (Fnr. 60) från Bodarp påträffades i en långhärd (anl. 120) och till godskvaliteten var den likartad med östersjökeramiken. Någon ytterligare keramik fanns ej i långhärden.

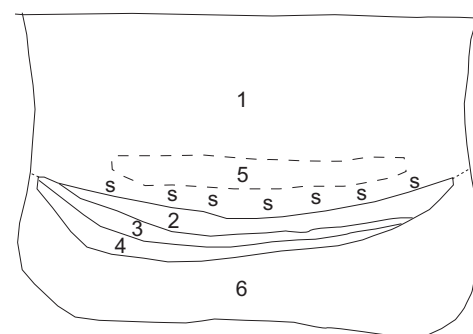
Anl 1

Figur 11. Sektionsritning över anl. 1. Skala 1:20.

- L.1: Bränd lera.
- L.2: Mörkt gråbrun humös lerig silt.
- L.3: Gråbrun lerig silt med fläckar av gul silt.

Anl 20

Figur 12. Sektionsritning över anl. 20. Skala 1:20.

- L.1: Mörkt gråbrun humös lerig silt.
- L.2: Grå sand, flygsand?
- L.3: Grå sand med sot och kol.
- L.4: Gråbeige sand.
- L.5: Fläckar och strimor av lera.
- L.6: Svartgrå humös lerig silt.

Figur 13. Till vänster en skärva östersjökeramik med linjeintryck (Fnr. 36) och till höger en skärva Torkseykeramik (Fnr. 60). Nederst ytterligare en skärva av östersjökeramik med intryck och vågband (Fnr. 5)

Yngre svartgods

Yngre svartgods var den första drejade kärtypen som uppträdde i Bodarp och keramiken var importerad från Tyskland eller möjligtvis Danmark. I Bodarp påträffades det endast en skärva (Fnr. 51) i form av en hänkel och den framkom i anl. 97. I Schleswig har yngre svartgods belagts från omkring 1100 och framåt (Lüdtke 1985: Tab. 11, 15, 29) och i Skåne brukar godstypen dateras till mellan 1175 och 1350.

Äldre glaserat rödgods

I anl. 97 påträffades även en skärva äldre glaserat rödgods (Fnr. 52). Skärvan har tillhört en kanna av trolig skandinavisk proveniens. Denna typ av keramik dateras från slutet av 1100- till 1400-talet och det var en vanlig typ av keramik i Skåne. Initialt var keramiken importerad från Belgien, Holland eller Tyskland men från omkring 1200 kan man räkna med att det fanns en lokal skandinavisk produktion av glaserat rödgods.

Eftersom keramiken påträffats tillsammans med yngre svartgods är det troligt att dessa två skärvor kan dateras från 1200-talet till mitten av 1300-talet.

Bränd lera

Det togs tillvara 132 g bränd lera som fördelats på fem fyndposter.

I grophus anl. 20 påträffades lerstycken med smälta sidor vilket tolkats som delar av ugnsväggar (Fnr. 18–19). Obestämda lerbitar (Fnr. 39, 59) bestående av förhållandevis grova leror framkom i anl. 26 och anl. 98. De grova lerorna var lämpliga att användas i samband med värme och det är troligt att lerorna haft någon funktion som varit relaterad till upphettning.

Slutligen framkom det kulformad bränd lera (Fnr. 47) i anl. 93. Kulan var välbränd och den mätte 18 mm i diameter.

OSTEOLOGI

I anl. 20 förekom, förutom stora mängder keramik, rikligt med djur- och fiskben. Benmaterialet har analyserats av osteolog Lena Nilsson. Nedanstående är hämtat ur Lena Nilssons arkivrapport (Nilsson 2016).

Benmaterialet uppgår totalt till 265 fragment som tillsammans väger 2 205,9 g och av dessa har 112 (1555,9 g) identifierats till art och benslag. Benen var relativt välbevarade, men fragmenterade. Fågel- och fiskbenen har vägts på en våg med 0,1 g precision och övrigt benmaterial med 0,5 g. Åldersbedömningarna har baserats på tandframbrott och sammanväxningen av epifyserna på de långa rörbenen (Silver 1969; Habermehl 1985). Könnsbedömningen av svinen utgår från Mayer & Brisbin (1988). Mätningen av benen baseras på von den Driesch (1976) och redovisas i tabell 3-5. Mankhöjdsberäkningen på häst baseras på Kieswalter (1888). Skär- och gnagmärken har noterats liksom vittringsgrad i förekommande fall.

De identifierade benfragmenten kommer nästan uteslutande från våra vanligaste husdjur; nötboskap, häst, svin, får, get och får/get, men en mindre del av fragmenten kommer från fågel och fisk där fisken och då torsken är bäst representerad.

Resultaten från analysen tyder på att gården livnärt sig på husdjurshållning baserad på svinuppfödning och fårskötsel, men till viss del även haft en uppsättning av nötboskap. Tamhönsen och fisken får ses som komplement till huvudnäringen och som en omväxling i kosthålllet. Svinhållningen ökar generellt i Skåne från vikingatid och in i medeltid (Nilsson 2006:60–61), vilket överensstämmer med resultaten från Bodarp.

Nötboskap

Antalet fragment av nötboskap (*Bos taurus*) uppgår till 10 och fördelar sig på kraniet, tänder, bål och fotben. Det finns både slakt- och måltidsrester representerade i materialet. Ålderskriterier saknas förutom att tanden är en mjölkttand och kommer från en kalv.

Häst

Av häst (*Equus caballus*) finns åtta fragment som består av kotor och fotben. Åldersbedömningen baseras på sammanväxningen av epifyserna på metapodierna (> 1,5 år) och kotorna (>5 år) visar på ett vuxet djur. Mankhöjden är beräknat till 145,5 cm, vilket överensstämmer med de största av de medeltida hästarna som hade en mankhöjd på 125–145 cm. Storleken motsvara dagens islandshästar eller fjordhästar.

Svin

De 22 fragmenten identifierade till svin (*Sus domesticus*) består av både slakt- och måltidsrester fördelade på huvudregionen, bålen, bakben samt fram- och bakfot. Tandframbrottet visar en slaktålder på 1,5–2 år då djuren uppnått normal slaktvikt. Två hörntänder har varit möjliga att könsbedöma och då till galtar.

Får/get

Av get (*Capra hircus*) finns endast tre fragment av horn och kranium.

Får (*Ovis aries*) är bättre representerat med nio fragment som består av ben från huvudregionen och foten, vilket beror på att det är de ben som går att skilja från geten. Övriga kroppsregioner finns troligtvis i gruppen får/get.

Får/get (*Ovis/capra*) representeras av 18 fragment som fördelar sig på huvudregionen, fram- och bakben, bålen samt fötterna. Ben med ålderskriterier är för få för att ge en uppfattning om slaktålder.

Fisk

Tre fiskarter har identifierats i materialet och de består av torsk (*Gadus morhua*), sill (*Clupea harengus*) och horngädda (*Belone belone*). Av dessa är torsken bäst representerad med 31 fragment som fördelar sig på huvudregionen, gälbågen och bröstregionen, vilket tyder på att fisken rensats på platsen. Storleksmässigt ligger torsken runt 1 meter. Horngäddan fångas nuförtiden under perioden maj–juni.

Fågel

Sex fågelben har framkommit i analysen och fyra av dessa kommer från tamhöns (*Gallus domesticus*).

TOLKNING OCH KÄLLKRITIK

Den arkeologiska undersökningen koncentrerades till den äldsta fasen av gård nr 4. Något annat var i praktiken inte möjligt i och med att det var en schaktningsövervakning. De yngre lämningar som förekom i matjorden i form av ställvisa lager med sot, kol och bränd lera var så pass fragmentariska att det hade varit svårt att få en sammanhängande bild även om de hade blivit undersökta. Det förekom dock en ugnrest som schaktades bort så att endast botten fanns kvar. Denna ugnrest var den enda någorlunda välbevarade yngre struktur som påträffades vid schaktningen. Möjligen borde de rösen/stensamlingar som framkom ha undersökts i syfte att finna daterbara fynd. I samband med att de schaktades fram rensades de dock för hand men inga fynd påträffades. Området har påförts matjord vid något tillfälle vilket har bevarat underliggande lämningar.

Den äldsta bebyggelsen utgörs av en boplats från mellersta bronsålder–förromersk järnålder. Merparten av stolphålen söder om fuktsvackan tillhör troligen boplatsen liksom de gropar som framkom där. Bland alla stolphålen kunde två långhus urskiljas. Avstånden mellan de takbärande stolparna stämmer bra med andra hus från perioden. Boplatsen har en vidare utbredning åt söder, väster och möjligen även öster.

De tidigmedeltida lämningar som framkom får anses vara väl daterade genom den keramikgenomgång som Torbjörn Brorsson har gjort. Den äldsta fasen av gård nr 4 härrör från 1000-talet och det får anses som högst troligt att gården är en del av den första etableringen av byn. Gård nr 4 förefaller upphöra som självständig brukningsenhet under början av 1800-talet. Gården finns inte med på enskifteskartan från 1811 eller efterföljande yngre kartor.

Den äldsta kartan över byn är från 1706 och ägora till gårdarna 4 och 5 skiljer sig åt jämfört med övriga gårdar i byn. Båda gårdarna har stora sammanhängande ägor omedelbart söder om gårdstofterna. Möjligen har dessa två gårdar ursprungligen utgjort en stor gård, kanske huvudgården? Är det i detta sammanhang skärvan av Torkseykeramik ska ses?

Den osteologiska analysen av det begränsade djurbensmaterialet från anl. 20 visar på en djurhållning som överensstämmer med andra undersökningar av bytomter från samma tidsperiod. Andelen fiskben är ovanligt stor men fiskben är troligen underrepresenterad i många fyndmaterial från undersökningar av medeltida bytomter. Benen är små och är svåra att upptäcka om man inte sällar anläggningarnas fyllningar. Många fiskben är också fettrika vilket medför att de lättare bryts ned.

Nästan all keramik framkom i de tre anläggningarna 1, 20 och 26 (grophuset), vilket är en källkritisk faktor att beakta.

Bebyggelsen efter gård nr 4 har en utbredning som framförallt fortsätter österut och något litet åt norr. Enligt uppgift från grävmaskinisten, som var med när VA ledningar drogs under 2015 så var området söder om vägen och strax norr om undersökningsområdet uppfyllt med matjord.

Projektorganisation och kvalitetssäkring

Skånearkeologi är ett företag som grundades 2013 med inriktning på arkeologisk uppdragsverksamhet. Företaget leds av Fillic. Per Sarnäs med mångårig erfarenhet av arkeologisk uppdragsverksamhet mest i Skåne men även i Småland.

Per Sarnäs är projektledare och ansvarig för projektets genomförande och vetenskapliga kvalitet, samt kontakter med Länsstyrelse och uppdragsgivare.

Kommunikation

Trelleborgs Allehanda uppmärksammande undersökningen i en artikel den 6 maj 2016.

Referenser

Litteratur

- Björhem, N. & Säfvestad, U. 1992. Fosie IV. Bebyggelse under brons- och järnålder. Malmöfynd 6. Malmö Museer.
- Driesch von den, A. A guide to the measurement of animal bones from archaeological Sites. Peabody Museum Bulletin 1. Harvard. Cambridge. Massachusetts.
- Engelmark, R. & Linderholm, J. 2008. Miljöarkeologi. Människa och landskap – en komplicerad dynamik. Öresundsförbindelsen och arkeologin. Malmöfynd nr 15. Malmö Kulturmiljö.
- Halstead, P., & Collins, P. 2002. Sorting the Sheep from the Goats: Morphological Distinctions between the mandibles and Mandibular teeth of adult Ovis and Capra. *Journal of Archaeological Science* 2002:29, 545-553.
- Jönsson, L. & Brorsson, T. 2003. Oxie i sydvästra Skåne. En plats med centrala funktioner. I: Anglert, M. & Thomasson, J. (red.). *Landskapsarkeologi och tidig medeltid. Uppåkrastudier 8. Acta Archaeologica Lundensia Series in 8°, No. 41.* Lund:145-223.
- Kempke, T. 1981. Starigard/Oldenburg. Hauptburg der Slawen in Wagrien II. Die Keramik des 8.-12. Jahrhunderts. Offa-Bücher Band 53. Neumünster
- Kieswalter, L. 1888. Skelettmessungen an Pferden als Beitrag zur theoretischen Grundlage der Beruteilungslehre des Pferdes. Dissertation. Leipzig.
- Linderoth, Th. 2016. Bodarps bytomt. Fornlämning nr 18:1 i Bodarps socken, Trelleborgs kommun. Arkeologisk förundersökning, 2015. Sydsvensk arkeologi rapport 2015:17.
- Lüdtke, H., 1985. Die mittelalterliche Keramik von Schleswig. Ausgrabung Schild 1971-1975. Ausgrabungen in Schleswig. Berichte und Studien 4. Wachholtz Verlag. Neumünster.
- Mayer, J.J. & Brisbin, Jr. I.L. 1988. Sex identification of *Sus scrofa* based on canine Morphology. *Journal of Mammalogy* 69:408-412.
- Nilsson, L. 2006. Djur och människor längs vägen. Öresundsförbindelsen och arkeologin. Malmöfynd Nr 9. Malmö Kulturmiljö.
- Pamp, B. 1983. Ortnamn i Skåne.
- Roslund, M. 2001. Gäster i huset. Kulturell överföring mellan slaver och skandinaver 900 till 1300. Vetenskapssocieteten i Lund. Lund.
- Silver, I.A. 1969. The ageing of domestic animals. I: Science in Archaeology. (Eds.). D. Brothwell & E. Higgs. 2nd ed. London.
- Skansjö, S. 1983. Söderslätt genom 600 år. Bebyggelse och odling under äldre historisk tid. SKÅNSK SENMEDELTID OCH RENÄSSANS. Skriftserie utgiven av Vetenskapssocieteten 11.

Opublicerat material

- Brorsson, T. 2016. Keramiken från Bodarp. Arkivrapport. Kontoret för keramiska studier.
- Nilsson, L. 2016. Djurbensmaterialet från Bodarp, SU 2016. Arkivrapport

Kartmaterial

Geometrisk avmätning 1706
Storskifteskartan 1769
Enskifteskartan från 1811
Skånska recognosceringskartan 1812–1820
Fastighetskartan

Internetreferenser

FMIS
Skånsk ortnamnsdatabas

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer	431-30934-2015
Skånearkeologis diarienummer	201602
Län	Skåne
Kommun	Trelleborg
Socken	Bodarp
Fastighet	Bodarp 3:5
RAÄ-nummer	Bodarp nr 18
Ekonomiska kartans blad	1C9f NV (RT90)
Koordinatsystem	Sweref 99 TM
N koordinat	6144909
E koordinat	377663
M ö.h.	57–58
Fältarbetstid	2016-04-19–2016-05-05
Antal arbetsdagar	9
Antal arkeologtimmar	68
Undersökt yta	670 m ²
Projektansvarig	Per Sarnäs
Uppdragsgivare	Kerstin Biärsjö, Hallongården
Kostnader	
Fältarbete:	44 200:-
Rapport:	26 000:-
Keramikanalys:	11 760:-
Osteologisk analys:	6 800:-
Tryck:	1 000:-
Resor:	2 000:-
GPS/Nätverks RTK:	2 850:-
Summa:	94 610:-

Bilaga 1

Fyndlista

Fnr	Sakord	Typ	Material	Del	Ant.	Vikt	Anl.	Lager	Dekor	Datering	Beskrivn.	Mynningsform	Övrigt
1	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	2	13	1		Linje	1000-1100	Glättad	34	samma kärl men ej passning
2	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	2	13	1		Linje	1000-1100	Glättad	34	
3	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	4	36	1			1000-1100	Glättad	37	(10) passning alla skärvor, foto
4	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning/Skuldra	1	307	20		Linje/vågband	1000-1100	Glättad	37	(3) 2 passning
5	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	2	257	20		intryck/vågband	1000-1100	Glättad	34	kan höra till kärl F5
6	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	32	20		Vågband	1000-1100	Glättad	37	obs passning med 2 skärvor F23
7	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	2	101	20		Linje	1000-1100	Glättad	34	(2) passning
8	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	40	20		Intryck/linje	1000-1100	Glättad	37	
9	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	16	20		Intryck	1000-1100	Glättad	32	
10	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	12	20		Linje	1000-1100	Glättad	22	
11	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	10	20		Linje	1000-1100	Glättad	37	
12	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	4	20			1000-1100	Glättad		
13	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	5	20		Linje	1000-1100	Glättad		
14	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	5	20		Vågband	1000-1100	Glättad		
15	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	4	20		Vågband/intryck	1000-1100	Glättad		
16	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	15	228	20		Linje	1000-1100	Glättad		
17	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk/Botten	38	610	20			1000-1100	Glättad		
18	Ugnsvägg		Bränd lera		2	47	20			1000-1100			Smält på en sida
19	Ugnsvägg		Bränd lera		2	31	20			1000-1100			Blästersydd?
20	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	7	20	1		1000-1100	Glättad	34	
21	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	3	13	20	1	Linje	1000-1100	Glättad		
22	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk/Botten	3	30	20	1		1000-1100			
23	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	49	20	1	Linje	1000-1100	Glättad	34	(2) passning med F7, under L1
24	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	9	20	2-6	Linje	1000-1100	Glättad	34	
25	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	24	20	2-6	Små intryck	1000-1100	Glättad	34	
26	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	24	20	2-6	Linje	1000-1100	Glättad	35	
27	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	10	20	2-6		1000-1100	Glättad	37	
28	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	8	20	2-6	Intryck	1000-1100	Glättad		
29	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	14	328	20	2-6	Linje	1000-1100	Glättad		
30	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk/Botten	9	158	20	2-6		1000-1100	Glättad		
31	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	1	20	26		Linje	1000-1100	Glättad	30	Ö. profilbänken
32	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	7	26			1000-1100			Ö. profilbänken
33	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	11	26		Inristning	1000-1100	Glättad		Ö. profilbänken
34	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	4	47	26		Linje	1000-1100	Glättad		Sö kv
35	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk/Botten	4	102	26			1000-1100	Glättad		Sö kv

Fnr	Sakord	Typ	Material	Del	Ant.	Vikt	Anl.	Lager	Dekor	Datering	Beskrivn.	Mynningsform	Övrigt
36	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	46	26		Linje/Intryck	1000-1100	Glättad	22	Nö kv
37	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	2	46	26		Linje/Intryck	1000-1100	Glättad		Nö kv, hör till kärl F36
38	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	4	21	26			1000-1100	Glättad		Nö kv. Matskorpa
39			Bränd lera		3	17	26			Bå			Sö kv. Grov lera
40	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Buk/Botten	27	413	53	1	Knopp	Bå III-V	Rabbad		L1 kan 1kärl
41	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Mynning	6	68	53	1	Knopp till mynningen		Rabbad		Kan höra till F40
42	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Botten	1	16	53	2					
43	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	9	70		Linje	1000-1100	Glättad		
44	Kärl	Östersjö	Keramik	Mynning	1	5	93			1000-1100			
45	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Mynning	1	6	93			Ybå/Frjå			
46	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Buk/Botten	3	20	93			Ybå/Frjå			
47	Kula		Bränd lera		1	9	93						18 mm i diameter
48	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Buk/Botten	22	174	95			Ybå	Rabbad		
49	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Botten	1	26	96			Ybå			
50	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	2	9	97			1000-1100			
51	Kärl	Yngre svartgods	Keramik	Hänkel	1	14	97			1175-1350			
52	Kärl	Äldre rödgods	Keramik	Buk	1	9	97			1200-1400			
53	Silkärl	Förhistorisk	Keramik		1	4	98			Frjå/Rjå			Silkärl
54	Kärl	Förhistorisk	Keramik		1	3	98			Frjå			
55	Kärl	Förhistorisk	Keramik		1	2	98			Frjå			
56	Kärl	Förhistorisk	Keramik		1	5	98			Frjå	Glättad		Krossad bergart
57	Kärl	Förhistorisk	Keramik		1	155	98			Frjå			övergång buk/botten
58	Kärl	Förhistorisk	Keramik		10	37	98			Frjå	Glättad		
59			Bränd lera		3	28	98						Grov lera
60	Kärl	Torksey	Keramik	Mynning	1	12	120		Fingerintryck	1000-1100	Glättad	20	Långhärd
61	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	20				1000-1100			Grophus, yngre väggränna
62	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk/Botten	2	15				1000-1100			Grophus, yngre väggränna
63	Kärl	Östersjö	Keramik	Skuldra	1	7				1000-1100			lösfynd vid N stensamlingen
64	Kärl	Östersjö	Keramik	Buk	3	39				1000-1100			lösfynd vid N stensamlingen
65	Kärl	Förhistorisk	Keramik	Buk	2	14				Förhistorisk			
66			Ben			1139	20						
67			Ben			708	20	1					
68			Ben			360	20	2-6					
69			Ben			8	26						Nv kv
70			Ben			115	26						Nö kv

Fnr	Sakord	Typ	Material	Del	Ant.	Vikt	Anl.	Lager	Dekor	Datering	Beskrivn.	Mynningsform	Övrigt
71			Ben			34	26						Sv kv
72			Ben			123	26						Sö kv
73			Ben			50	26						Ö, profilbänken
74			Ben			23	53	1					
75			Ben			20	95						
76			Ben			19	97						
77			Ben			69	98						
78			Ben			26	1						
79	Sländtrissa		Keramik		1	24	26						Nö kv
80	Avslag		Flinta		1	26	20				Retusch		
81	Avslag		Flinta		1	6	53	1					
82	Övrig		Flinta		1	6	83				Bränt		
83	flinta		Flinta		1	22	93						
84	Kärna		Flinta		1	3	93						
85	Avslag		Flinta		18	108	95						
86	Övrig		Flinta		4	7	95				Bränt		
87	flinta		Flinta		3	22	95						
88	Övrig		Flinta		1	9	97						
89	Borr		Slagg		1	49	97						
90	Avslag		Flinta		10	66	98						
91	Avslag		Flinta		1	6	98				Bränt		
92	Avslag		Flinta		1	6	98				Retusch		
93			Makrofossil				111						Floteringsrest
94			Makrofossil				112						Floteringsrest
95	kärl		Keramik	Mynning	1	2	98						
96	Pnyl		Ben		1	127	20						

